

**Uddrag fra artikel i *Écrits*
« Fonctions de la psychanalyse en criminologie »
(1950), sider 137-138.**

Afsnit IV: Om forbrydelsens forbindelser til forbryderens realitet: samtidig med at angive omfanget heraf, understreger psykoanalysen deres grundlæggende sociale udspring.

Ansvarsbyrden, dvs. afstraffelsen, kendetegner den ide ethvert samfund gør sig om det at være et menneske.

Når civilisationen fanges i produktionens accelererende virvar, bliver dens idealer mere og mere nytteorienterede, og mister dermed kontakten til straffens afsonende værdi. Straffen kan herefter ganske vist bevare dens eksemplariske hensigt, men nu især med henblik på en afretning. Uden at vi mærker det, skifter den da objekt.

Humanisens idealer opløser sig i gruppens nyttefilosofi: utilitarismen. Og eftersom den gruppe der ender med at fastsætte loven, ikke er helt overbevist om de sociale grunde der skulle berettiggende dens magt, overgiver den sig til en humanitær virksomhed som rummer både de undertrykkes revolte og de udnyttendes dårlige samvittighed, fordi ideen om straf er blevet lige så uudholdelig for dem.

Denne ideologiske antinomi genspejler her som andre steder det sociale ubehag. Et ubehag som søges løst på videnskabelig vis ved at henvise problemet til psykiatrien: forbryderen må da undersøges med henblik på alle de præventive foranstaltninger der tænkes kan, samt dem der menes at beskytte imod recidiv. Straffelæren forvandles ganske enkelt til et sanitært anliggende.

Denne opfattelse går ud fra at både rettens forhold til volden som magtspørgsmålet ved det universelle politi er afgjort. Det så vi for nyligt sat i højsædet i Nürnberg. Og selv om de sanitære virkninger som denne retssag skulle have opnået, med hensyn til at de sociale onder, er mere end tvivlsomme, var psykiateren ikke til at komme uden om af "humanitære" grunde. Man ser derved hvordan disse grunde henholder sig mere til det menneskelige som objekt end til en ide om næsten.

Parallelt til denne udvikling i opfattelsen af afstraffelsen finder vi en tilsvarende udvikling med hensyn til forbrydelsens bevisbyrde.